

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Kőnigné Nagy Magdolna
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Kőnigné Nagy Magdolna
Levelezési cím: 7252 Attala, Széchenyi u. 20/a
Telefonszám: 06304545977
E-mail cím: konignemagdi73@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Somogyi cakkos**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²

X nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Attala**

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

X települési tájegységi ágazati

amely értéktár neve: **Attalai Értéktár Bizottság**

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A sokszoknyás népviseletnek az 1920-as évektől a legjellemzőbb darabja a gyöngyös necc volt, mely a korábbi főköttőkől alakult ki, majd vált egyre cifrábbá. A női fejdísz legszínompásabbá az 1940–50-es évekre vált. A gyöngyös necc divatja egészen a kivetkőzésig, az 1960/70-es évekig tartott.

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

A legszebb, ünnepi darabokat külön specialisták, a neccfűző asszonyok készítették, akik gyakran több település asszonyai számára fűzték a gyöngyös fejdíszeket, ezzel megkülönböztetve a kaposmenti településeket (Kapospula, Attala, Nagyberki, Baté, Homok, Taszár és Gölle), a környék Vízmente néven ismeri ezt a vidéket. A varróasszonyok által készített necceket színes, hosszúkás és gömbölyű üveggyöngyökből, igen változatosan , virágmintákkal díszítik fel, így lesz ünnepi a főköttő.

A fejkötő szélére díszes csipkét horgoltak vagy **cakkos gyönggyel** díszítették azokat. Attala községből / akkor még Somogy megyei település /származik ez a háromszög alakú gyöngyelem ,avagy a cakkos fűzéstechnika. Eredetileg nem nyakban viselték, nem ékszerként használták, hanem az attalai menyecskék a főköttők szélére varrták fel az apró gyöngyökből készült díszítést. A kaposvári múzeum gyűjteményében található egy fekete csiszolt oldalú, apró gyöngyökből fűzött lánc. Az ékszer különlegessége, hogy méhsejt mintával (méhes minta), ma ismert néven peyote fűzéssel készült. Rendkívül mutatós és változatosan elkészíthető minta. Kedvelt és elterjedt volt a piros, bordó, zöld, sárga , fehér és a fekete szín használata. Legfontosabb azonban a piros és ennek árnyalatai voltak .A piros szín az élet, a vér és a szerelem jelképe. Természetes anyagokra fűzték fel a gyöngysorokat kezdetben, úgy hogy a kender spárgát viaszba mártották, és ezt használták tűként. Sajnos ennek az volt a hátránya, hogy nem volt tartós, mert a fűzőszál elporladt egy idő után. A gyöngyök anyaga lehetett korall, gránát, viasz, míg a 19. századtól kezdve terjedt el az üveggyöngy használata, a különböző viseletekben.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Napjainkban a községünk hagyományőrzői viselik a színpompás fejdíszüket. A gyöngyös necc ma is fontos szerepet kap a tájegység ünnepi alkalmain, továbbá más vidékeken is reprezentálja az attalai hagyományokat. A népművészetben ma is megtalálható a somogyi cakkos, de már nyakláncok, karláncok formájában, különböző színösszeállítással. Büszkék vagyunk arra, hogy a NMI által szervezett aszakkör programban is benne van ez a technika és motívum, a gyöngyfűzés szakkörében.

„Nem az a fontos , hogy mi múlik el, hanem az, hogy mit tudunk belőle megőrizni.” (Halász Péter)

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Népi gyöngyékszerek - Oláh Márta könyve

<https://www.facebook.com/Poegyongyei/photos/p.1446945938702377/1446945938702377/?type=3>

<https://aszakkor.hu/szakkorok/mestersegek/gyongyfuzes>

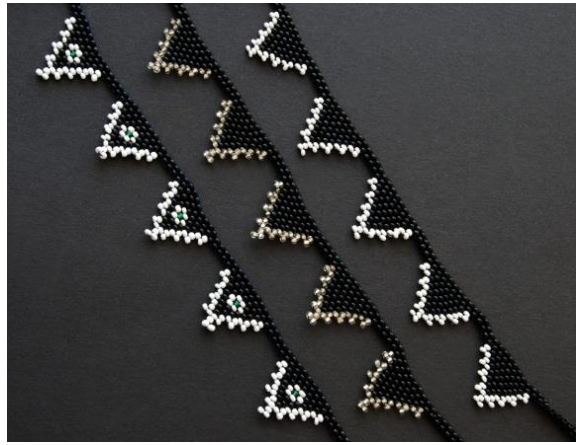
9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Aszakkör 16. Somogyi cakkos nyaklánc

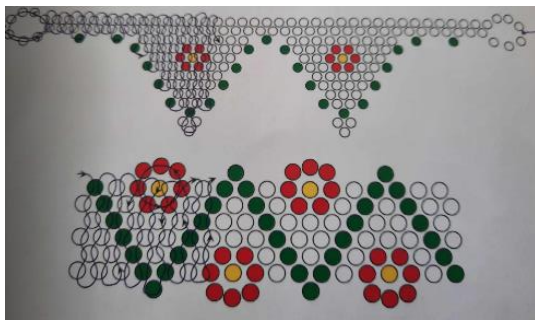
Meska oldaláról

Oláh Márta :Népi gyöngyészerek könyvből

Pálné Oswald Éva Népi gyöngyűző munája
,gyöngyös cakk a főkötön

Oláh Márta :Népi gyöngyészerek könyvéből

2.A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

2. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
3. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról.